

ดาวเรือง : ดอกไม้ขำขึง

เมื่อนายพล Cortes แห่งสเปน พิชิตเม็กซิโก เขาได้พบว่าสวนดอกไม้ของชนพื้นเมืองเผ่า Aztec สวยงามกว่าสวนดอกไม้ของชาวยุโรปมาก ดังนั้นเมื่อนายพลเดินทางกลับสเปนและได้นำความรู้ไปเผยแพร่ ชาวยุโรปก็ได้มีวัฒนธรรมใหม่ในการทำสวนตั้งแต่นั้นมา

คริสต์ศตวรรษที่ 18 จึงถือกันว่าเป็นยุคทองของการทำสวนในยุโรป เพราะบรรดานักพฤกษศาสตร์ชาวยุโรปเมื่อทำสงครามชนะต่างชาติ หรือเมื่อเจริญสัมพันธไมตรีเรียบร้อย ก็พากันนำต้นไม้ และพืชนานาชนิดจากต่างแดนกลับสู่สวนพฤกษชาติ คนยุโรปจึงรู้สึกตื่นเต้น และยินดีที่ได้รู้จักพืชและต้นไม้พันธุ์ใหม่ๆ มากมายและหนึ่งในบรรดาพืชดอกที่ชาวยุโรปรู้จัก คือ ดาวเรือง

ดาวเรือง ซึ่งมีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า *Tagetes spp.* เป็นพืชพื้นเมืองชนิดหนึ่งของประเทศเม็กซิโก ที่ชาว Aztec นิยมปลูกในสวน ดาวเรืองมีดอกสีเหลือง แดง ทอง ส้ม และขาว ดาวเรืองบางชนิดมีกลีบดอกเรียงซ้อนกันหลายชั้นเป็นกระจุกอย่างสวยงาม

ส่วนชื่อภาษาอังกฤษของดาวเรืองนั้น คือ Marigold ซึ่งมีตำนานเล่าว่าชื่อนี้ได้เพี้ยนมาจากคำว่า Mary's Gold เพราะชาวคริสต์นิยมนำดอกไม้ชนิดนี้ไปบูชาพระแม่มารี

แม่บ้านชาวยุโรปในสมัยกลางนิยมใช้ดอกดาวเรืองประกอบของอาหาร เช่นใช้ในการเพิ่มรสชาติ การปรุงเนื้อกวาง ส่วนคนไทยนิยมใช้ดอกดาวเรืองร้อยพวงมาลัยถวายพระ หรือเป็นดอกไม้ประดับ

ดาวเรืองเป็นพืชที่ปลูกง่าย เพราะสามารถปรับตัวได้ดีในที่มีภูมิอากาศต่างๆ กัน มันขยายพันธุ์ได้ง่าย จึงมีพบได้ทั่วโลก พืชในสกุลดาวเรืองมีทั้งพืชล้มลุก และยืนต้น ที่มีทั้งต้นเดี่ยวที่เรานิยมปลูกในกระถางหรือต้นสูงที่ชาวสวนนิยมปลูกเป็นไม้ประดับแปลง เพราะดาวเรืองเจริญเติบโตง่าย ชาวสวนจึงสามารถปลูกมันได้ทั้งปี

ถึงแม้ว่าจะเป็นพืชที่มีดอกสวย แต่เราทุกคนก็คงรู้ว่าดาวเรืองมีกลิ่นฉุน ซึ่งกลิ่นนี้มาจากสารเคมีที่ดอกขับออกมาเพื่อต่อต้านหนอนและศัตรูนั่นเอง

เมื่อเร็วๆ นี้ได้มีรายงานในวารสาร Journal of Experimental Biology ว่า นักพฤกษศาสตร์ชาวอินเดียได้ประสบความสำเร็จในการพบสารเคมี 2 ชนิดในดาวเรืองที่เขาเชื่อว่าสามารถนำไปทำเป็นยาฆ่าแมลง และในขณะเดียวกันก็ไม่ใช่เป็นพิษเป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

H. Goel แห่ง Institute of Nuclear Medicine and Applied Sciences ที่นคร Delhi ในประเทศอินเดียได้พบว่าสารพิษทั้งสองชนิดนั้น คือ erythrosin-B และ alpha-tettheophene หรือ alpha-T ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงมากในการฆ่าลูกน้ำของยุงก้นปล่องที่เป็นพาหะนำเชื้อมาลาเรียและใช้สมองอักเสบ เพราะเวลายันถูกแสงแดดมันจะสลายตัวทันที และถึงแม้ว่ามันจะมีปริมาณเพียงน้อยนิดก็ตาม มันก็สามารถฆ่าลูกน้ำของยุง Anopheles ได้ภายใน 4 วัน

ขณะนี้นักวิทยาศาสตร์คนอื่นๆ กำลังวางแผนทดสอบพิษและศึกษาผลกระทบของการใช้ alpha-T กับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมต่างๆ

Goel ได้กล่าวเสริมว่า สารพิษ alpha-T ที่เขาสกัดได้มานี้มีความปลอดภัยยิ่งกว่าสาร pyrethrum และ neurotoxin ที่นักวิทยาศาสตร์สกัดได้จากต้นเบญจมาศมาก

ส่วน I. Kubo นักนิเวศวิทยาแห่งมหาวิทยาลัย California ที่ Berkeley ก็ได้พบว่า ในดาวเรืองมีกำมะถันที่แมลงและหนอนต่างๆ ทั้งเกลียดและกลัวและนอกเหนือจากสารพิษที่กล่าวมานี้แล้ว ขณะนี้นักวิจัยกำลังค้นหาสารพิษอื่นๆ ในดอกดาวเรืองต่อไป

จึงเป็นว่าขณะนี้ ทั้ง alpha-T และ erythrosin B กำลังมีแนวโน้ม จะเป็นยาวิเศษที่ฆ่าเฉพาะยุง แต่ก็ยังทำให้สิ่งมีชีวิตอื่นๆ ปลอดภัย